

**Відповідь компетентного органу Латвії на Опитувальник
щодо податкових наслідків для компаній та фізичних осіб, які можуть виникнути
у зв'язку з тим, що такі особи виїхали з України до Латвійської Республіки через
російське вторгнення**

РОЗДІЛ I. ЗАГАЛЬНІ ПИТАННЯ

1) Наявність угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною

У двосторонніх відносинах між Україною та Латвією діє Конвенція між Урядом України і Урядом Латвійської Республіки про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і капітал від 21 листопада 1995 року.

- а. Чи існують будь-які спеціальні процедури, передбачені внутрішнім законодавством Латвії, яких необхідно дотримуватися фізичній особі, яка може бути платником податків у Латвії, щоб скористатися перевагами Конвенції про уникнення подвійного оподаткування з Україною (тобто звільнення від оподаткування, знижені податкові ставки, податковий кредит тощо), або відповідно до яких такі переваги надаються в Латвії?**

Відповідь: 1 січня 1997 року набула чинності Конвенція між Урядом Латвійської Республіки і Урядом України про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і капітал.

2) Спеціальні норми в податковому законодавстві, що застосовуються до громадян України у 2022 році

- а. Чи діють у внутрішньому законодавстві Латвії положення, спрямовані на регулювання/пом'якшення/роз'яснення податкових наслідків, які можуть виникнути у зв'язку з прибуттям громадян України до Латвії внаслідок війни (тобто, у зв'язку з безпрецедентним характером подій)?**

Якщо так...

- б. Які особливості цих норм, та для яких податкових періодів застосовуються ці правила?**
- с. Чи буде враховано специфічне становище фізичних осіб, які вимушено переміщені з України до Латвії у зв'язку з безпрецедентним характером подій (наприклад, керуючись принципами, проголошеними деякими країнами в контексті надзвичайних ситуацій - наприклад, COVID-19)?**

Будь ласка, надайте додаткові відповіді на запитання цієї Анкети, враховуючи будь-які спеціальні положення, описані вище.

Відповідь: 5 березня 2022 року набув чинності Закон "Про підтримку цивільного населення України". Метою закону є надання підтримки цивільному населенню України, яке залишає Україну або не може повернутися в Україну у зв'язку зі збройним конфліктом, спричиненим російською федерацією, під час цього збройного конфлікту, а також загальна підтримка українського суспільства.

Підтримка, передбачена цим Законом, надається під час збройного конфлікту. Цивільними особами з України у розумінні цього Закону є громадяни України та члени їх сімей, а також особи, які отримали посвідку на постійне проживання в Україні та не можуть повернутися в країну своєї громадянської належності, статусу особи без громадянства чи статусу міжнародного захисту, та члени їх сімей.

3) **Визначення статусу податкового резидента для фізичної особи**

а. Які критерії визначення податкового резидентства фізичної особи в Латвії?

Відповідь: Частина 2 статті 14 Закону "Про податки і збори" передбачає, що фізична особа вважається резидентом у податковому законодавстві, якщо

- 1) задеклароване місце проживання цієї особи знаходиться в Латвійській Республіці або
- 2) ця особа перебуває в Латвійській Республіці 183 дні або більше протягом будь-якого 12-місячного періоду, що починається або закінчується в податковому році, або
- 3) ця особа є громадянином Латвії, який працевлаштований за кордоном урядом Латвійської Республіки.

Таким чином, при визначенні резидентського статусу особи необхідно послідовно оцінити ці три умови, якщо вони виконуються, то особа буде вважатися резидентом Латвії для цілей застосування податкового законодавства Латвії. Якщо задеклароване місце проживання особи знаходиться в Латвії, то немає необхідності оцінювати тривалість перебування конкретної особи в Латвії. Якщо ні, то необхідно оцінювати тривалість перебування особи в Латвії.

б. Чи приймуть вони довідку, видану в електронному вигляді (чи її потрібно видавати по-старому і ставити апостиль)?

Відповідь: Тимчасово видачу електронних сертифікатів здійснює Управління у справах громадянства та міграції.

4) **Податки, що застосовуються в Латвії**

а. Чи вважається фізична особа податковим резидентом у Латвії та чи підлягає вона оподаткуванню з доходу, отриманого в будь-якій країні світу, або ж податкове зобов'язання буде обмежено доходом з джерел у Латвії?

Відповідь: Податкові резиденти повинні сплачувати податок зі свого загальносвітового доходу. Заробітна плата, отримана в іншій державі-члені Європейського Союзу або в країні, з якою Латвія уклала і вступила в силу конвенцію про запобігання подвійного оподаткування та ухилення від сплати податків (конвенція), не оподатковується. Дане податкове звільнення поширюється тільки на доходи від оплачуваної роботи. Прибутковий податок з громадян також не сплачується з операцій, зазначених у статті 9 Закону «Про особистий прибутковий податок».

в. Які податки , що стягуються в Латвії, можуть бути застосовані до доходу фізичної особи, яка прибула до Латвії з причин, що викликали вимушену міграцію, за умови, що ця особа:

- кваліфікується як податковий резидент у Латвії?

Відповідь: Див. вище.

- не кваліфікується як податковий резидент у Латвії?

Відповідь:

- Особи, які не є податковими резидентами Латвії, сплачують податок лише з доходів, отриманих в Латвії. Що стосується внесків на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, то 11 червня 1999 року набула чинності Угода між Україною та Латвійською Республікою про співробітництво в галузі соціального забезпечення (далі – Угода).
- Відповідно до положень Угоди, якщо особа, яка працює в Латвії, отримала від України довідку про те, що під час роботи в Латвії вона сплачуватиме соціальні внески в Україні, то їй не потрібно сплачувати соціальні внески в Латвії. Однак, якщо така довідка не видана, то внески на загальнообов'язкове державне соціальне страхування повинні сплачуватися в Латвії відповідно до Закону «Про державне соціальне страхування».

с. За умови, що фізична особа кваліфікується як податковий резидент у Латвія, які ставки податку застосовуються до неї:

- дохід від трудової діяльності, отриманий в Латвії?

Відповідь: дохід, отриманий від трудової діяльності:

- 20% – місячний дохід до 1667 євро (за винятком неоподатковуваних виплат),
- 23% – місячний дохід понад 1667 євро (за винятком неоподатковуваних виплат).
- дохід від трудової діяльності , отриманий з джерел за кордоном (тобто в іншому місці, а не в Латвії)

Відповідь:

- 20% для річного доходу до 20 004 євро,
- 23% для частини річного доходу, що перевищує 20 004 євро, але не перевищує максимальний розмір обов'язкових внесків відповідно до Закону «Про державне соціальне страхування»,
- 31% для частини річного доходу, що перевищує максимальний розмір обов'язкових внесків відповідно до Закону «Про державне соціальне страхування».
- доходи у вигляді дивідендів , отриманих із джерел за кордоном?

Відповідь: 20%

- виплати відсотків за вкладами на банківських рахунках за кордоном?

Відповідь: 20%

- доходи від продажу рухомого та нерухомого майна за кордоном?

Відповідь: 20%

- дохід від майна та коштів, отриманих у спадщину?

Відповідь: 0%

- дохід від соціального забезпечення, на який така особа має право за кордоном?

Відповідь: 0%

5) Оподаткування українських підприємств, які продовжують використовувати працю фізичних осіб, які вимушено переміщені рід з України до Латвії

- а) Якщо фізичні особи, які вимушено переміщені з України до Латвія, продовжують працювати на свого українського роботодавця, перебуваючи в Латвія:**

- чи виникають в Латвія в українського роботодавця зобов'язання щодо сплати податку на заробітну плату?

Якщо так...

...будь ласка, поясніть, коли виникають такі зобов'язання, а також деталі податкових зобов'язань українського роботодавця.

Відповідь: При визначенні терміну перебування громадян України в Латвії період дії статусу тимчасового захисту не зараховується за умови, що 1) дохід оподатковується в Україні відповідним чином, 2) особа працювала в Україні в українського роботодавця до приїзду в Латвію і продовжує працювати в Латвії, 3) особа планує повернутися в Україну для продовження роботи після завершення російської агресії в Україні.

- чи може український роботодавець мати податкові зобов'язання в Латвії щодо прибутку від своєї діяльності?

Якщо так...

...будь ласка, поясніть, коли виникають такі зобов'язання, а також деталі податкових зобов'язань українського роботодавця.

Відповідь: Кожен випадок розглядається індивідуально - в чому полягає господарська діяльність української компанії в Латвії та яку саме діяльність здійснює її працівник в Латвії. При оцінці того, чи є діяльність української комерційної компанії постійним представництвом в Латвії в конкретній ситуації, застосовується стаття 5 Конвенції Уряду Латвійської Республіки і Уряду України про уникнення подвійного оподаткування та попередження податкових ухилень стосовно податків на доходи і капітал.

Якщо діяльність української комерційної компанії є постійним представництвом, вона реєструє постійне представництво (філію) в Державній службі доходів або в Реєстрі підприємств. Постійне представництво в Латвії розглядається як окремий внутрішній платник податків для цілей застосування податкового законодавства.

6) Усунення подвійного оподаткування

- a. Який метод використовується в Латвії для усунення подвійного оподаткування (на підставі внутрішнього законодавства, з урахуванням Угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною)?**

Відповідь: Якщо міжнародні договори, затверджені Сеймом, встановлюють інший порядок обчислення або сплати податків, ніж податкові закони Латвії, то застосовуються положення міжнародних договорів.

- b. Які документи знадобляться для підтвердження сплати податків за кордоном?**

Відповідь: Для застосування звільнення, передбаченого податковою конвенцією, фізична особа - резидент України повинна виконати процедуру, визначену постановою Кабінету Міністрів України від 30 квітня 2001 року № 178 «Порядок застосування положень міжнародних договорів про уникнення подвійного оподаткування та запобігання податковим ухиленням», а також підготувати та подати додаток 1 до постанови (Довідка-подання резидента про застосування податкових пільг до здійснення платежу.

7) Дотримання податкових зобов'язань та звітності

- a. Чи є обов'язковим подання податкової декларації для фізичної особи, яка:**

- кваліфікується як податковий резидент у Латвії, і за яких обставин таке подання є обов'язковим, якщо так?

Відповідь: Резиденти, які отримали в Латвії дохід, з якого був утриманий податок, або отримали дохід від роботи, що підлягає оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб в державі-члені ЄС, не зобов'язані подавати податкову декларацію, якщо загальна сума отриманого неоподаткованого доходу не перевищує 10 000 євро або якщо цей неоподаткований дохід складається тільки з виплат, що виплачуються з бюджету Латвії, або з виплат, що виплачуються Державним агентством соціального страхування.

- не кваліфікується як податковий резидент в Латвії, та за яких обставин таке подання є обов'язковим, якщо так?

Відповідь: Іноземний платник податків, який перебуває в Латвії для виконання оплачуваної роботи у роботодавця, який не є резидентом Латвії або не має постійного представництва в Латвії, який припиняє отримувати дохід і не планує повернутися в Латвію до кінця податкового року, подає декларацію до від'їзду з Латвії.

Нерезидент, який отримує в Латвії дохід, з якого підлягає сплаті податок, але припиняє отримання такого доходу в податковому році і розриває економічні зв'язки з Латвією, зобов'язаний подати декларацію протягом 30 днів з моменту отримання доходу. Якщо нерезидент отримує дохід від приросту капіталу і не використовує пільги при декларуванні, передбачені частиною третьою статті 20 цього закону, розрахунок податку з цього доходу і декларацію про дохід від капіталу необхідно подати до Державної служби доходів до 15 числа місяця, наступного за місяцем отримання доходу.

- b. Які строки подання податкових декларацій з податків, що стягуються в Латвії, зокрема, у випадках, зазначених у цій Анкеті:**

– про податки на доходи фізичних осіб для фізичної особи?

Відповідь: 1 червня або 1 липня, якщо дохід у 2022 році перевищить 78 100 євро.

– на податки на заробітну плату?

Відповідь: 23 числа наступного місяця.

– про податки для суб'єкта господарювання та самозайнятої особи?

Відповідь: 15 числа наступного місяця.

c. Куди і як подавати податкові декларації? Чи можна їх подавати в електронному вигляді?

Відповідь: в електронному вигляді через EDS (Система електронного декларування).

d. Чи зобов'язана особа отримати ідентифікаційний номер платника податків (ПН) у Латвії для подання податкової декларації?

Якщо так...

– коли і як слід отримувати ПН особам, які прибувають до Латвії з причин, що спричинили вимушену міграцію, за умови, що така особа раніше не вважалася податковим резидентом в Латвії?

– чи можна отримати ПН онлайн для підприємств, які зобов'язані подавати податкові декларації в Латвії, але розташовані в іншому місці?

Відповідь: Якщо працівник не має персонального ідентифікаційного номера, присвоєного Реєстром населення, роботодавець повинен вказати дату народження при поданні відомостей про працівника до Державої служби доходів. ДСД присвоює працівникові унікальний реєстраційний номер, який повідомляється роботодавцю для подальшого використання при поданні звітності.

8) Сплата належного податку

a. Які строки сплати податкових зобов'язань, зазначених у податковій декларації?

Відповідь: див. відповідь на питання 7b.

b. Чи є можливість сплатити податок, що підлягає сплаті з-за кордону (тобто з українських банківських рахунків), сплатити його в іноземній валюті або в національній валюті Латвії, але готівкою?

Відповідь: Ні.

9) Наслідки недотримання правил оподаткування

a. Які наслідки для фізичної особи за невиконання обов'язків щодо подання звітності та порушення строків сплати податків (штрафи, пеня тощо)?

Відповідь: У разі якщо платник податків не сплачує податки або збори у встановлені строки, на суму недоїмки нараховується пеня з розрахунку 0,05 відсотка суми основного боргу за кожний день прострочення, крім випадків,

коли нормами конкретного податкового закону передбачено інший розмір пені. Закон «Про податки і збори», стаття 29(2).

в. Яким чином ці штрафи (стягнення), якщо такі є, стягуються?

Відповідь: Відповідно до ч. 3 ст. 26 Закону «Про податки і збори»:

Стягнення прострочених податкових зобов'язань здійснюється у безспірному порядку таким чином:

- а. ДСД розпорядженням про перерахування коштів спрямовує стягнення на кошти, що знаходяться на рахунку платника податків, відкритому в кредитній установі, або на рахунку, відкритому в установі, що надає платіжні послуги. Перед підготовкою розпорядження орган ДСД надсилає постанову про накладення арешту на кошти [...]. До виконання відповідної постанови кошти з рахунків не можуть бути перераховані на інші цілі.
- 2) Обов'язки ДСД щодо звернення стягнення на готівкові кошти (кошти) боржника, що знаходяться на його рахунку, визначені у п. 18.2 ст. 18 Закону «Про податки і збори», який встановлює певні винятки для фізичної особи.
- 3) шляхом вилучення готівки з каси юридичної особи або фізичної особи – підприємця чи інших місць її зберігання в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів...
- 4) у порядку, визначеному розділі Е Цивільного процесуального кодексу, стягнення податкового боргу у безспірному порядку звертається на майно платника податків (рухоме та нерухоме майно, у тому числі майно, що перебуває у третіх осіб). Стягнення майна розпочинається, якщо податкова адміністрація не змогла покрити прострочені податкові зобов'язання у безспірному порядку шляхом заліку переплат, надсилання платіжного доручення про перерахування коштів та накладення арешту на готівку.

10) Отримання сертифіката про резидентство

а. За умови, що фізична особа вважається податковим резидентом Латвії, яка стандартна процедура отримання сертифіката про резидентство від податкових органів Латвії?

Відповідь: Сертифікати резидентства видаються Управлінням у справах громадянства та міграції

б. Чи може такий сертифікат видаватися в електронному вигляді?

Відповідь: Ні

<https://latvija.lv/en/DzivesSituacijas/Maja-un-vide/deklareta-dzivesvietas-adrese#hide1>

11) Посібник щодо податкових зобов'язань, доступний для фізичних осіб з України

Чи видав податковий орган Латвії інструкцію, покликану допомогти особам, які покинули Україну через російське вторгнення, зрозуміти свої податкові зобов'язання згідно з національним законодавством Латвії?

Відповідь: Гаряча лінія: +37167120012.

<https://www.vid.gov.lv/lv/palidziba-ukrainai>

12) Контактна інформація для звернення за підтримкою

Будь ласка, надайте контактну інформацію органів влади у Латвії, від яких українці, які переїхали до Латвії у зв'язку з війною, можуть отримати роз'яснення щодо своїх податкових зобов'язань.

Відповідь: Див. відповідь на питання 11.

Якщо є можливість отримати таку підтримку

а. Як слід надсилати запити на підтримку/роз'яснення?

Відповідь: Веб-сторінка ДСД: <https://www.vid.gov.lv/lv/palidziba-ukrainai>

б. Якими мовами здійснюється комунікація?

Відповідь: Російською або українською

с. Чи існує гаряча лінія для українців з податкових питань?

Відповідь: +37167120012

***

РОЗДІЛ II. ПИТАННЯ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ КОНКРЕТНИХ ВИПАДКІВ

ВИПАДОК 1. Загальна ситуація (особисті зв'язки з Україною)

УМОВИ: Пані Наталія П. є громадянкою України за національністю та місцем народження і вважалася податковим резидентом України протягом 2021 фінансового року. У зв'язку з війною вона виїхала з України разом з трьома своїми дітьми і 5 березня 2022 року прибула до Латвія. Чоловік пані Наталії К., з яким вона вела спільне господарство, та її батьки залишилися в Україні та продовжують проживати за місцями свого постійного проживання в Україні.

Після прибуття до Латвії пані Наталія П. була належним чином зареєстрована місцевими органами влади та отримала тимчасовий захист від війни відповідно до внутрішнього законодавства Латвії¹. Захист було надано з 1 квітня 2022 року по 23 березня 2023 року (відповідні посвідки на тимчасове проживання були видані пані Наталії П. та її дітям).

Пані Наталія П. планує залишатися в Латвія до закінчення або скасування воєнного стану в Україні, після чого має намір повернутися до свого домогосподарства. Наразі вона за власні кошти винаймає квартиру в місті Латвія.

Пані Наталія П. звернулася за соціальною допомогою до Латвія для себе та своїх дітей і отримала право на виплату грошової допомоги у розмірі 600 євро щомісяця. Її діти були прийняті до дитячого садка та школи у місті, де вона тимчасово проживає.

З 2022 року пані Наталія П. не була працевлаштована в жодній країні та ніде не зареєстрована як самозайнята особа. Єдиним її особистим джерелом коштів на проживання в Україні є доходи чоловіка та сімейні заощадження (вклади) в банках.

4 вересня 2022 року тривалість періоду перебування пані Наталії П. та її дітей в Латвії перевищила 183 дні, починаючи з першого дня в'їзду в країну (вона не виїжджала з країни протягом цього періоду та продовжує перебувати в ній і надалі).

ЗАПИТАННЯ:

1) Визначення статусу податкового резидента для фізичної особи

- a. Враховуючи факти цього випадку, чи буде пані Наталія П. вважатися податковим резидентом Латвії на підставі внутрішнього законодавства Латвії?

Якщо так ...

- b. З якої дати пані Наталія П. буде вважатися податковим резидентом Латвії?

2) Право на соціальну допомогу (податкові наслідки)

- a. Чи буде соціальна допомога оподатковуватися в Латвії в будь-якому з двох сценаріїв:

- 1) За умови, що пані Наталія П. вважається податковим резидентом Латвія?

Відповідь: Див. розділ 1 Анкети.

¹ Наприклад, у країнах ЄС національне законодавство прийнято відповідно до Директиви ЄС 2001/55/ЄС від 20 липня 2001 року, Рішення Ради ЄС 2022/382 від 4 березня 2022 року.

- 2) За умови, що пані Наталія П. НЕ вважається податковим резидентом у Латвії?

Відповідь: Див. розділ 1 Анкети.

ВИПАДОК 2. Послаблення особистих зв'язків з Україною

Умови: Умови такі ж, як і для випадку 1 Розділу II цієї Анкети, за винятком наступного:

- Пані Наталя П. та її чоловік разом з трьома дітьми виїхали з України та прибули до Латвії. Після того, як вони виїхали з України, їхній будинок був зруйнований під час бойових дій. Вони не мають іншого житла в Україні. Пізніше її батьки також виїхали з України за кордон.
- Тим не менш, пані Наталя П. та вся її родина планують повернутися в Україну, як тільки припиниться або буде скасовано воєнний стан в Україні.

ЗАПИТАННЯ:

- 1) Чи змінюють умови цього випадку відповіді на загальні питання Розділу I та/або відповіді на питання Випадку 1 Розділу II цієї Анкети ?

Відповідь: Див. розділ 1 Анкети.

ВИПАДОК 3. Існуючі трудові відносини в Україні

УМОВИ: Умови є такими ж, як для Випадку 1 Розділу II цієї Анкети, за винятком наступного:

- На момент переїзду до Латвії та в подальшому, пані Наталія П. продовжує бути штатним працівником українського роботодавця (ці трудові відносини розпочалися до 2022 року).
- Ця українська компанія не має юридичної присутності в Латвії і не веде жодної економічної діяльності з цією країною.
- Пані Наталія П. виконує роботу дистанційно з квартири, яку вона орендує в Латвії. Вона використовує комп'ютер, наданий роботодавцем.
- Вона продовжує отримувати щомісячну заробітну плату на свій банківський рахунок в Україні. Її єдиним особистим джерелом доходу, який покривав її витрати на проживання в Україні, була ця заробітна плата.
- Вона не зверталася за соціальною підтримкою до Латвії та не мала права на жодні соціальні виплати.

ЗАПИТАННЯ:

А. Податкові наслідки для працівника

1) Оподаткування доходів від трудової діяльності

- a. Чи підлягає трудовий дохід пані Наталії П. , що виплачується українським роботодавцем, оподаткуванню в Латвії на підставі національного законодавства (просто тому, що вона фізично перебувала в Латвії під час виконання цієї трудової діяльності)?

Якщо так...

- b. Чи розглядатиме Латвія статтю 15 Угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною як підставу для застосування податку до

загального доходу від трудової діяльності, отриманого від українського роботодавця в Україні?

Відповідь: Див. розділ 1 Анкети.

ВИПАДОК 4. Наслідки припинення трудових відносин

УМОВИ: Умови такі ж, як і для випадку 1 Розділу II цієї Анкети, за винятком наступного:

- Пані Наталія П. втратила роботу в Україні у березні 2022 року (останній раз вона отримувала щомісячну заробітну плату від цього роботодавця на свій банківський рахунок в Україні у квітні 2022 року).

ЗАПИТАННЯ:

- 1) Чи буде трудовий дохід, виплачений в Україні з січня по квітень 2022 року, підлягати оподаткуванню в Латвії?

Відповідь: Дохід, отриманий в Україні з січня по квітень 2022 року, не оподатковуватиметься в Латвії.

Якщо так...

- 2) Чи відрізняються податкові зобов'язання пані Наталії П. та її роботодавця від зобов'язань, описаних в інших відповідях на Загальні питання в Розділі I та/або питання до Випадку 3 з Розділу II цієї Анкети ?

ВИПАДОК 5. місце ефективного управління в Латвії

УМОВИ: Умови такі ж, як і для Випадку 1 Розділу II цієї Анкети, за винятком наступного:

- На момент переїзду до Латвії та в подальшому пані Наталія П. продовжує бути штатним працівником українського роботодавця (ці трудові відносини розпочалися до 2022 року).
- За сумісництвом вона обіймає посаду генерального директора (СЕО) в українській компанії. До її обов'язків входить прийняття щоденних управлінських рішень та участь у засіданнях правління компанії. Щонайменше одне таке засідання було проведено в режимі онлайн у травні 2022 року за її участі.
- Ця українська компанія не має юридичної присутності в Латвії і не веде жодної економічної діяльності з цією країною.

ЗАПИТАННЯ:

- 1) Чи призведе діяльність пані Наталії П. на посаді генерального директора української компанії під час її перебування в Латвії до:
  - українська компанія (роботодавець) стає податковим резидентом Латвії відповідно до національного законодавства Латвії?
  - українська компанія змінює статус податкового резидентства у зв'язку із застосуванням критерію " місце ефективного управління " (за наявності) на підставі відповідних положень Угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною?

Якщо так...

- 2) Які наслідки отримання статусу податкового резидента для української компанії в Латвія, та яких реєстраційних та комплаєнс-процедур слід дотримуватися в такому випадку?
- 3) Якщо українська компанія вважається податковим резидентом Латвії відповідно до національного законодавства Латвії, а "договірне резидентство" (на підставі Угоди про уникнення подвійного оподаткування з Україною) має визначатися за процедурою взаємного узгодження між Латвією та Україною, чи має право українська компанія вимагати звільнення від подвійного оподаткування в Латвії, поки процедура взаємного узгодження визначається?

Відповідь: Постійне представництво підприємства-нерезидента в Латвії вважається окремим внутрішнім платником податків для цілей застосування всіх податкових законів. Якщо нерезидент має постійне представництво в Латвії в розумінні Закону «Про податки і збори», стаття 14(7) і (8), він повинен бути зареєстрований як платник податків в Службі державних доходів відповідно до статті 15.1(7) цього Закону.

ВИПАДОК 6. Нові трудові відносини в Латвії

УМОВИ: Умови такі ж, як і для Випадку 1 Розділу II цієї Анкети, за винятком наступного:

- У червні 2022 року пані Наталія П. прийняла офіційну пропозицію про роботу за сумісництвом від роботодавця в Латвія - це дозволено на підставі її дозволу на тимчасове проживання в цій країні. Вона отримуватиме щомісячну заробітну плату від цього працівника на свій банківський рахунок, відкритий в Латвія.

ЗАПИТАННЯ:

- 1) Як оподатковується дохід, що виплачується пані Наталії П. роботодавцем з Латвія, в Латвія? Чи утримується податок у джерела?
- 2) Чи існують у Латвія для пані Наталії П. будь-які зобов'язання щодо звітування про доходи, отримані від роботодавця в Латвія?

Відповідь: Інформація про вимоги до працевлаштування громадян України тут:

<https://www.vid.gov.lv/lv/media/1556/download?attachment>

ВИПАДОК 7. Послуги самозайнятої особи, що надаються в Україні

УМОВИ: Умови такі ж, як і для Випадку 1 Розділу II цієї Анкети, за винятком наступного:

- Пані Наталя П. є приватним підприємцем, що працює за спрощеною системою оподаткування в Україні. На підставі цивільно-правових угод вона надає консультаційні послуги клієнтам в Україні дистанційно (вважається самозайнятою особою відповідно до законодавства України).
- Особливості спрощеної системи оподаткування в Україні описані в Розділі III нижче. Економічна база оподаткування цим податком є такою ж, як і для податку на доходи фізичних осіб, але фактична база оподаткування є іншою.

ЗАПИТАННЯ:

А. Податкові наслідки для приватного підприємця

- 1) Чи буде підприємницький дохід, отриманий від клієнтів в Україні, обкладатися податком на прибуток в Латвії?

Якщо так...

- 2) Чи відрізняються зобов'язання щодо звітування пані Наталії П. від тих, що описані у відповідях на загальні питання у розділі I?
- 3) Чи є можливість для пані Наталії П. зменшити суму податку в Латвії на суму спрощеного податку, сплаченого пані Наталією П. з такого доходу в Україні за правилами уникнення подвійного оподаткування?

Якщо так...

- 4) Яка процедура подання такої заяви (тобто, чи потрібно просити про це в податковій декларації)? Які документи необхідні для підтвердження суми податку, сплаченого в Україні?
- 5) Чи були б відповіді на вищезазначені питання цього випадку іншими, якби пані Наталя П. не була визнана податковим резидентом Латвії?

Відповідь: Закон «Про податки і збори», стаття 14(2), визначає статус платника податків. Закон «Про податок на прибуток» (ст. 24(1)) визначає порядок оподаткування доходів, який відрізняється від порядку, що застосовується відповідно до норм міжнародних договорів.

В. Реєстраційні зобов'язання для приватного підприємця

- 1) Чи потрібна реєстрація в органах влади для здійснення такої підприємницької діяльності в Латвії?

Якщо так...

- 2) Які відповідні реєстраційні зобов'язання (включаючи зобов'язання, пов'язані з податками, крім податку на прибуток; та неподаткові зобов'язання - наприклад, соціальні внески та комерційна реєстрація²) у цьому сценарії, та які відповідні процедури?
- 3) Які наслідки недотримання таких реєстраційних вимог?

Відповідь: Починаючи господарську діяльність в Латвії, фізична особа повинна зареєструватися в ДСД; бізнес не потребує реєстрації в Реєстрі підприємств. Господарська діяльність може здійснюватися в чотирьох різних податкових режимах: 1. Загальний порядок сплати податків 2. Податок для мікропідприємств 3. Зменшена плата за патент 4. Повідомлена господарська діяльність (для орендодавців нерухомості) Суб'єкти господарської діяльності, які здійснюють господарську діяльність на загальній системі оподаткування та на системі оподаткування мікропідприємств, називаються самозайнятими особами. Термін «самозайняті особи» використовується в законодавстві у сфері соціального забезпечення.

ВИПАДОК 8. Послуги самозайнятої особи, що надаються по всьому світу

УМОВИ: Умови такі ж, як і для випадку 1 Розділу II цієї Анкети, за винятком наступного:

- Пані Наталя П. є зареєстрованим приватним підприємцем, який сплачує спрощений податок в Україні та на підставі цивільно-правових угод надає консультаційні послуги дистанційно клієнтам не тільки в Україні, а й в інших

² Податки на споживання, такі як ПДВ, внески на соціальне страхування для самозайнятих осіб, страхові податки, податки на майно, податки на багатство, державні або муніципальні податки, інші обов'язкові внески тощо.

країнах, включаючи Латвію, без додаткової реєстрації як самозайнята особа в Латвії.

ЗАПИТАННЯ:

А. Податкові наслідки для приватного підприємця

- 1) Чи змінить надання підприємницьких послуг клієнтам у Латвії приватним підприємцем, зареєстрованим в Україні, режим, що застосовується до умов випадку 7 розділу II цієї Анкети?
- 2) Чи може такий факт мати наслідком визнання постійного представництва для здійснення підприємницької діяльності в Латвії, за умови, що пані Наталія П. не визнається податковим резидентом в Латвії, а визнається особою, яка здійснює таку господарську діяльність з постійного місця провадження діяльності в Латвії?
- 3) Чи були б відповіді на вищезазначені питання цього випадку іншими, якби пані Наталя П. була визнана податковим резидентом Латвії?

Відповідь: див. відповідь на питання 7b.

В. Реєстраційні зобов'язання для приватного підприємця

- 1) Чи потрібна реєстрація в органах влади для здійснення такої підприємницької діяльності в Латвії?

Якщо так...

- 2) Які відповідні реєстраційні зобов'язання (включаючи зобов'язання, пов'язані з податками, крім податку на прибуток; та неподаткові зобов'язання - наприклад, соціальні внески та комерційна реєстрація³) у цьому сценарії, та які відповідні процедури?
- 3) Які наслідки недотримання такої вимоги щодо реєстрації?

Відповідь: див. відповідь на питання 7b.

***

---

³ Податки на споживання, такі як ПДВ, внески на соціальне страхування для самозайнятих осіб, страхові податки, податки на майно, податки на багатство, державні або муніципальні податки, інші обов'язкові внески тощо.